

Nahlédnutí do kuchyně projektu Dějepis+

13. dubna 2023

Pavla Sýkorová (sykorova.pavla@gmail.com, ÚSTR, NPI) a Jiří Münich
(jiri.munich@msmt.cz, MŠMT)

Co nás čeká?

1. Popis projektu Dějepis+
2. Zapojení se do výzkumu – vyplnění dotazníku
3. Bud'te jako výzkumníci - workshopyvá část
4. Co jsou to epistemická přesvědčení a jakou roli hrají v dějepise
5. Možnost sledovat nás dál...

Co je to Dějepis+?

Proč vznikl projekt Dějepis+?

Dějepis je nejfrontálnější předmět. (ČŠI)

Diskuse ve veřejném prostoru.

„Cílem je ověřit moderní a efektivní metody výuky dějepisu směřující k rozvoji klíčových kompetencí žáků a ověřit způsob podpory škol ve vztahu k faktické proměně způsobů a metod výuky.“

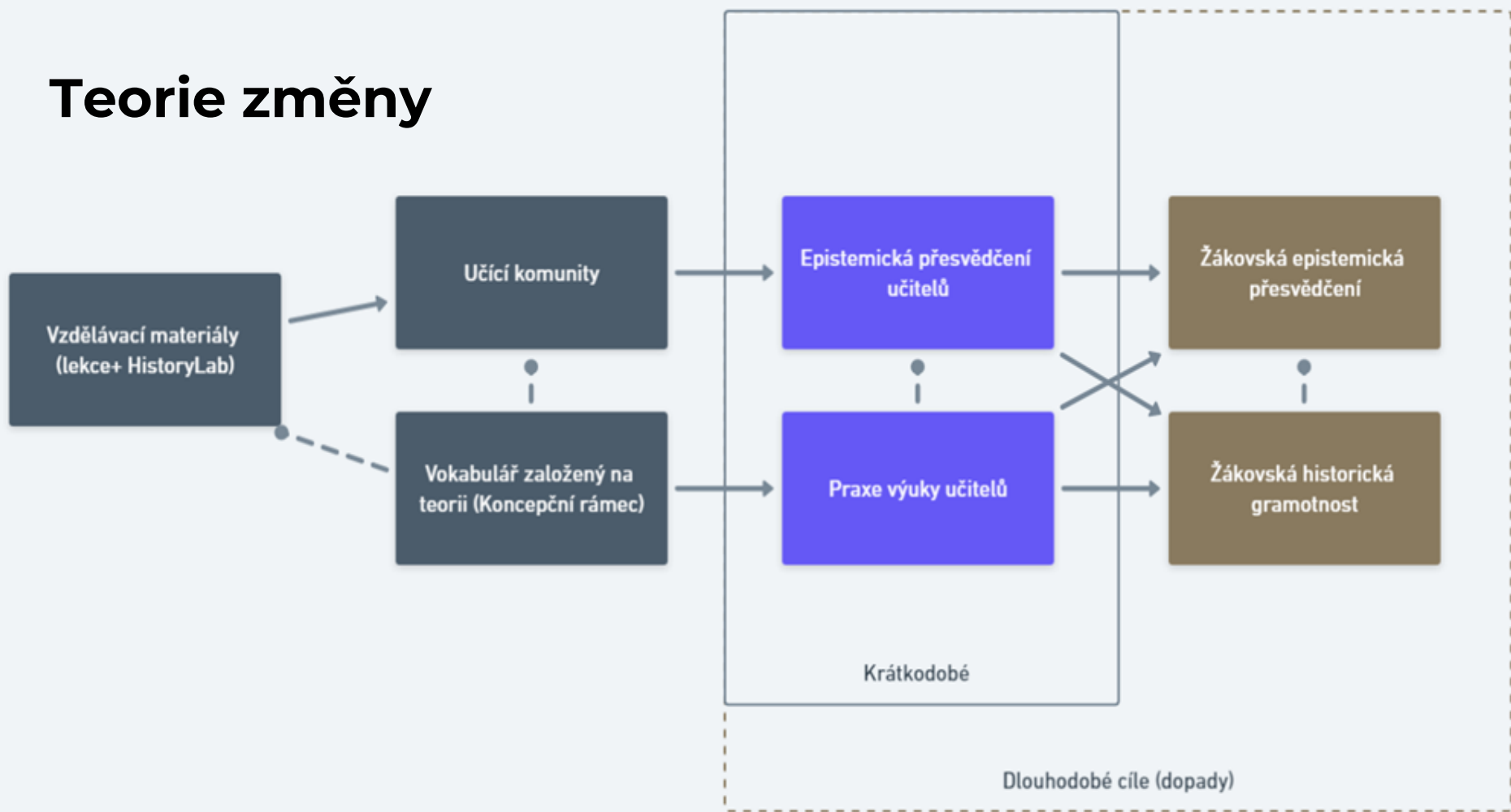
Žáci jsou aktivní (vlastní bádání, badatelské dovednosti)

Žáci jsou sami schopni uvažovat o minulosti (historické myšlení)

Žáci si dokáží vytvořit vlastní podložený názor

Žáci dokáží své názory posoudit

Teorie změny

Měřicí nástroje

BHQ: co to vlastně učím, když učím dějepis?

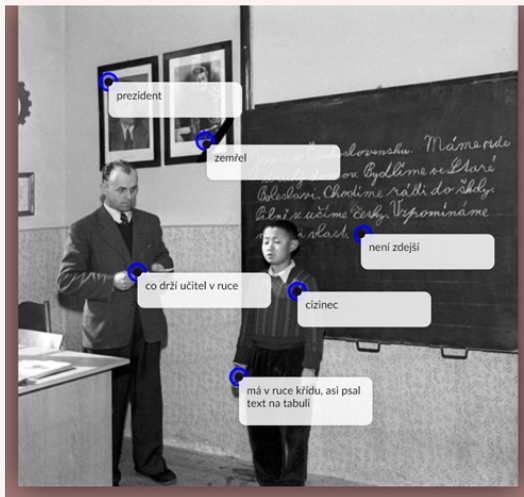
Mnichovský test: jak učím dějepis?

RHMS: pane učiteli, k čemu je dějepis dobrý?

HistoryLab: pracuju jako opravdový historik / opravdová historička?

Focus group a záznamy hodin: protože čísla nejsou všechno

Proč je v československé škole?

3/6
Co se děje na fotografii?

Žák - asi cizinec, stojí před tabulí. Asi napsat text na tabuli.
Vypadá to, že se snaží si na něco vzpomenout. Je zkoušený?

120/400

Mám hotovo!

Zapojení do výzkumu

<https://hodnoceniopvvv.cz/index.php/628621?newtest=Y&lang=cs&OT01=1001>

Budte jako výzkumníci

Workshop

Zadání

- 1) ve skupině máte 3 položky, každá reprezentuje jednu skupinu
- 2) další položky přiřadte k jedné z vyznačených tří
- 3) popište jednotlivé skupiny (co mají společného, jak se liší od dalších dvou skupin?)

Pokud si hodně nebudete vědět rady, otočte list a máte na něm nápovědu pro odlišnosti tří skupin.

Epistemická přesvědčení a jejich role v dějepise

Přiřazení položek

13. Porovnávání pramenů a chápání autorova pohledu na věc jsou nezbytnými složkami učení se dějepisu.	2. Dějiny jsou jednoduše věci interpretace.	9. Obecné dovednosti dobře číst a porozumět čtenému stačí pro to se dobře učit dějepisu.
15. Znalost historických metod zkoumání je základem jak pro historiky, tak i žáky.	10. Jelikož neexistuje způsob, jak zjistit, co se v minulosti skutečně stalo, mohou žáci věřit jakémukoliv příběhu, který si vyberou.	5. Názorový rozpor nad událostí, která se odehrála v minulosti, se vždy děje z důvodu nedostatku důkazů.
1. Žák je nezbytné učit, aby své uvažování podporoval důkazy.	4. Žáci, kteří čtou mnoho dějepisných knih, se učí, že minulost je to, co historik udělá, aby byla.	20. Učitelé by neměli zpochybňovat názory žáků o událostech v minulosti, pouze zjišťovat, zda vědí fakta.

Epistemická přesvědčení (EB)

Kriterialistické přesvědčení	Subjektivistické přesvědčení	Objektivistické přesvědčení
<p>Závěry v historii se tvoří na základě uznaných postupů, tedy metod a technik historické práce vedoucích k silnějším či slabším dokladům. Výzkum se řídí položením badatelské otázky.</p>	<p>Historické poznání je zcela závislé na tom, kdo minulost zkoumá, je věcí názoru. Každý má právo na svůj pohled. Mezi pohledy nelze vybírat jinak, než na základě osobních preferencí.</p>	<p>Historici určují jeden správný příběh. Zjišťují, co se v minulosti stalo na základě pramenů, které jim to říkají.</p>

Jaké výzvy stojí před BHQ?

Srozumitelnost/představitelnost položek.

Hranice mezi jednotlivými konstrukty.

Způsob odpovědi záleží na roli, kterou člověk právě zastává.

Mnichovský test

Účel:

Zhodnotit, co si učitelé představují pod pojmy souvisejícími s badatelskou výukou:

A - Jaká je povaha historického poznání

B - Co je to historický důkaz

C - Co je to badatelská aktivita

Diskuzní bod

V čem jsou si podobní a v čem se tyto prameny liší (z pohledu využití ve výuce)

- esej Konráda Henleina o národech Československa
- projev Karla Kramáře o Edvardu Benešovi

Jak jsme vyvíjeli Mnichovský test?

máte text mnichovské dohody, učebnici z 50. let, mapu českých zemí ze 14. století

Jak by to v hodině využil kriterialistický a jak objektivistický učitel?

Shrnutí

Chceme učit žáky historické myšlení a badatelské dovednosti.

Chceme, aby učitelé byli kriterialisté (BHQ).

Kriterialismus je možná situační. A my to zkoumáme.

Testy se nevyvíjí samy (Mnichovský test).

Dali jsme vám jen ochutnat.

Zajímá vás více? Doporučujeme:

[Preregistrace](#)

[Winenburg: Historical Thinking and Other Unnatural Acts](#)

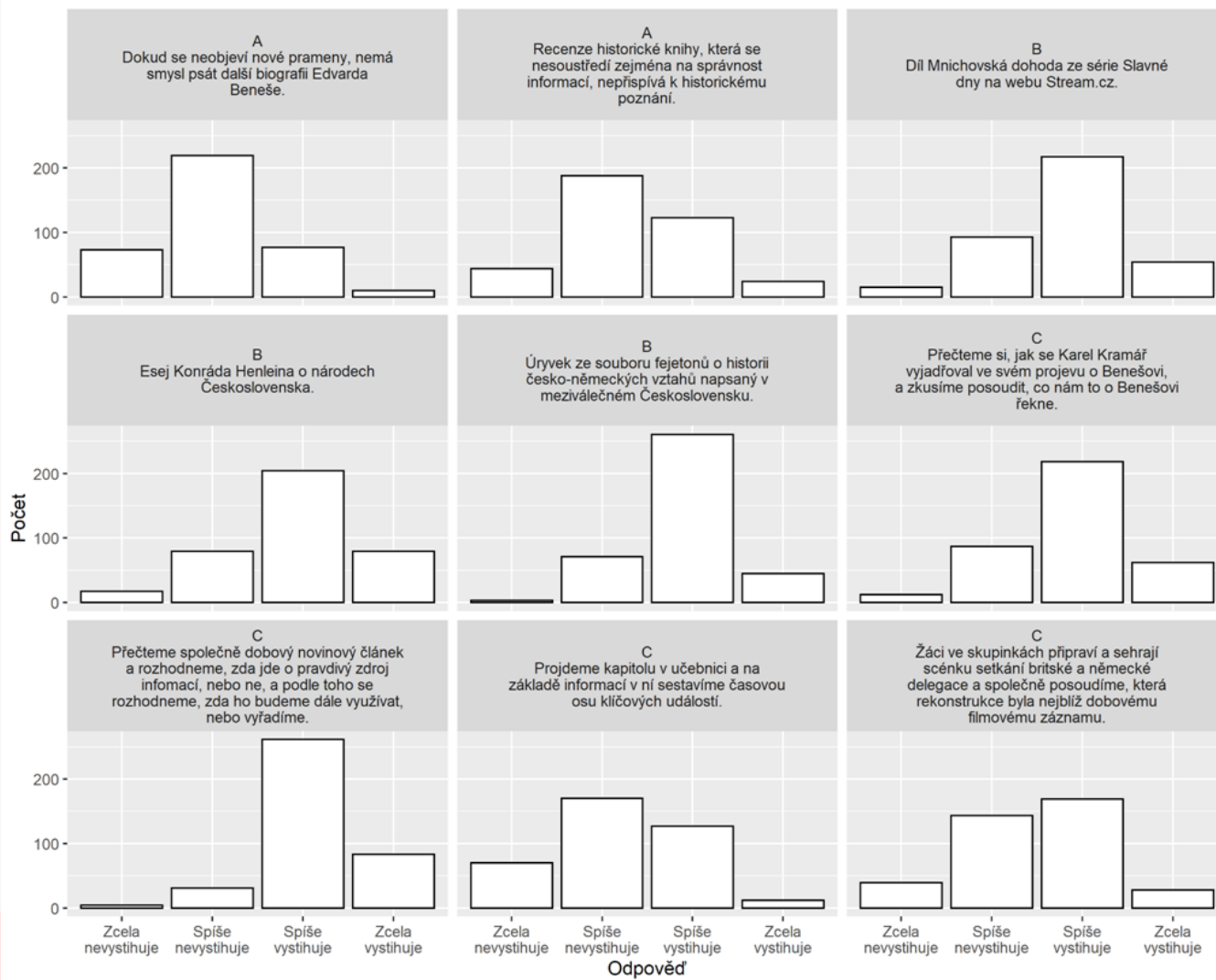
[SHEG: Stanford History Education Group](#)

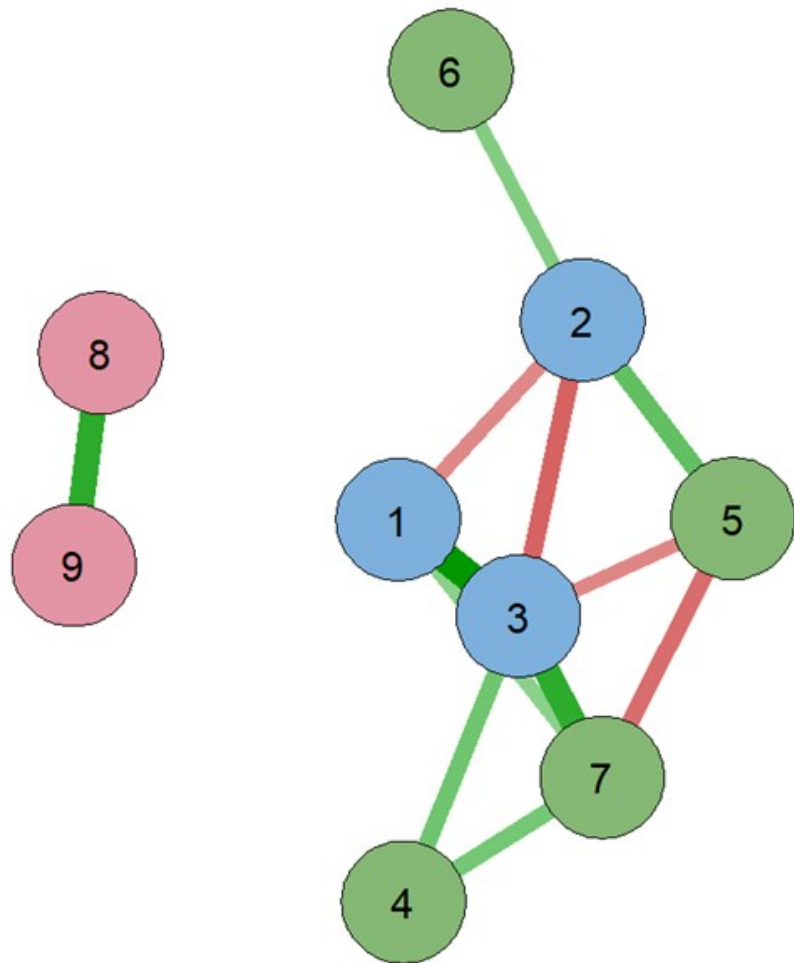
[Peter Seixas: The Big Six](#)

[Maggioni: STUDYING EPISTEMIC COGNITION IN THE HISTORY CLASSROOM: CASES OF TEACHING AND LEARNING TO THINK HISTORICALLY](#)

[historylab.cz](#)

... sledujte web [Dějepisů+](#), [OSF](#)

A

- 8: Dokud se neobjeví nové prameny, nemá...
- 9: Recenze historické knihy, která se...

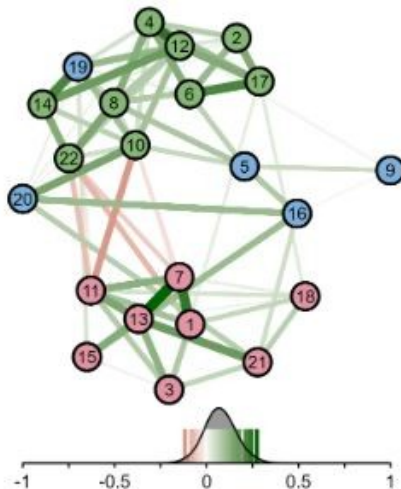
B

- 4: Přečteme společně dobový novinový článek...
- 5: Projdeme kapitolu v učebnici a na...
- 6: Žáci ve skupinkách připraví a sehrají...
- 7: Přečteme si, jak se Karel Kramář...

C

- 1: Úryvek ze souboru fejetonů o historii...
- 2: Díl Mnichovská dohoda ze série Slavné...
- 3: Esej Konráda Henleina o národech...

Řičan (N = 219)

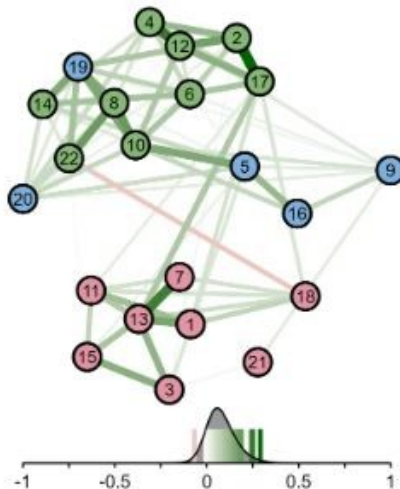

Distribution of non-zero edge weights

Criterionisms

- 1: It is fundamental that students are taught to support their reasoning with evidence.
- 3: A historical account is the product of a disciplined method of inquiry.
- 7: Students need to be taught to deal with conflicting evidence.
- 11: History is a critical inquiry about the past.
- 13: Comparing sources and understanding author perspective are essential components of the process of learning history.
- 15: Knowledge of the historical method is fundamental for historians and students alike.
- 18: Reasonable accounts can be constructed even in the presence of conflicting evidence.
- 21: History is the reasonable reconstruction of past occurrences based on the available evidence.

Autumn (N = 184)

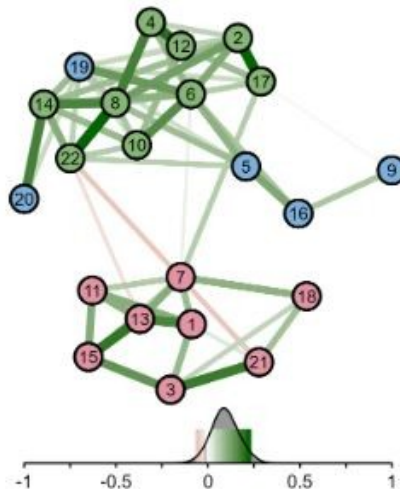

Distribution of non-zero edge weights

Subjectivism

- 2: History is simply a matter of interpretation.
- 4: Students who read many history books learn that the past is what the historian makes it to be.
- 6: Good students know that history is basically a matter of opinion.
- 8: Historical claims cannot be justified, since they are simply a matter of interpretation.
- 10: Since there is no way to know what really happened in the past, students can believe whatever story they choose.
- 12: The past is what the historian makes it to be.
- 14: It is impossible to know anything for sure about the past, since no one of us was there.
- 17: Students need to be aware that history is essentially a matter of interpretation.
- 22: There is no evidence in history.

Spring (N = 178)

Distribution of non-zero edge weights

Objectivism

- 5: Disagreement about the same event in the past is always due to lack of evidence.
- 9: Good general reading and comprehension skills are enough to learn history well.
- 16: The facts speak for themselves.
- 19: Even eyewitnesses do not always agree with each other, so there is no way to know what happened.
- 20: Teachers should not question students' historical opinions, only check that they know the facts.

Items	Dataset	N	Mean (scaled)	SD (scaled)
CriteriaIims	Autumn	184.00	0.793 [0.78, 0.806]	0.09
CriteriaIims	Spring	178.00	0.789 [0.773, 0.805]	0.11
Objectivism	Autumn	184.00	0.45 [0.427, 0.473]	0.16
Objectivism	Spring	178.00	0.446 [0.425, 0.468]	0.14
Subjectivism	Autumn	184.00	0.436 [0.415, 0.458]	0.15
Subjectivism	Spring	178.00	0.425 [0.403, 0.446]	0.15

Table 1: Simple average scores of responses on BHQ items

Mnichovský test

Učitelé rozlišují objektivistické (2, 5, 6) a kriterialistické (1, 3, 7) aktivity a zdroje.

Ale:

- Co nám říká položka 4 o položkách 3 a 7?
- Dělení může být na heuristice „primární zdroj“
- Proč s dělením nesouvisí názory na povahu historického vědění

Celková vnitřní konzistence odpovědí je nízká – vztahy mezi položkami jsou, ale jsou slabé na to, abychom z nich mohli počítat s jedním jednotícím postojem (tj. korelace jsou, ale relativně slabé).

Odpovědi téměř nesouvisí s odpověďmi na BHQ